

FONDI I PENSIONIT VULLNETAR RAIFFEISEN

Pasqyrat financiare

Më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(me raportin e audituesit të pavarur bashkëlidhur)

Përmbajtja

Raporti i Audituesit të Pavarur i-iii

Pasqyrat Financiare

Pasqyra e të ardhurave gjithpërfshirëse 1

Pasqyra e pozicionit financiar 2

Pasqyra e ndryshimeve të aktiveve neto 3

Pasqyra e flukseve monetare 4

Shënime shpjeguese për pasqyrat financiare 5-23

RAPORTI I AUDITUESIT TË PAVARUR

Për aksionarët e “Raiffeisen Invest” sh.a, Shoqëri Administruese e Fondeve të Pensionit dhe Sipërmarrjeve të Investimeve Kolektive

Opinionit

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të Fondit të Sipërmarrjeve të Investimeve Kolektive, “Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen”, (këtu e më poshtë i referuar si “Fondi”), të cilat përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar më 31 dhjetor 2023 dhe pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave gjithëpërfshirëse, pasqyrën e ndryshimeve në kapital dhe pasqyrën e flukseve të parasë për vitin e mbyllur në këtë datë, si edhe nga një përmbledhje e politikave të rëndësishme të kontabilitetit dhe shënime të tjera shpjeguese.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare paraqesin në mënyrë të drejtë, në të gjitha aspektet materiale, pozicionin financiar të Fondit më 31 dhjetor 2023 si edhe të performancës së saj financiare dhe parave për vitin e mbyllur në këtë datë, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (“SNRF”).

Baza e Opinionit

Ne e kryem auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (“SNA”-të). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve janë përshkruar në paragrafin e emërtuar “Përgjegjësitë e audituesit për auditimin e pasqyrave financiare” të këtij raporti. Ne shprehim pavarësinë tonë nga Shoqëria në përputhje me Kodin Ndërkombëtar të Etikës së Kontabilistëve Profesionistë i vendosur nga Bordi i Kontabilistëve për Standardet Ndërkombëtare të Etikës (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) (kodi “BKSNE”) dhe me kërkesat etike të aplikueshme për auditimin e pasqyrave financiare në Shqipëri, si edhe, kemi përmbushur përgjegjësitë tona të tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe me kodin BKSNE.

Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi siguruar është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të mbështetur bazën për opinionin tonë të auditimit.

Informacione të tjera

Drejtimi është përgjegjës për informacionet e tjera. Informacionet e tjera përfshijnë informacionet që paraqiten në raportin vjetor, për gatitur nga Drejtimi në përputhje me Nenet 17 dhe 19 të Ligjit nr. 25/2018 datuar 10 maj 2018 “Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare”, i ndryshuar, por nuk përfshin pasqyrat financiare dhe raportin tonë të audituesit mbi këto pasqyra. Raporti vjetor parashikohet të na vihet në dispozicion pas datës së këtij raporti të audituesit të pavarur. Opinioni ynë mbi pasqyrat financiare nuk mbulon informacionet e tjera dhe ne nuk shprehim asnjë lloj opinionit në lidhje me këto informacione.

Në lidhje me auditimin e pasqyrave financiare, ne kemi përgjegjësinë të lexojmë informacionet e tjera, të identifikuar më lart kur ato të na vihen në dispozicion dhe të vlerësojmë nëse këto informacione kanë pasaktësi materiale me pasqyrat financiare, apo me njohjen që ne kemi marrë gjatë auditimit ose përndryshe, nëse duket se ato janë me anomali materiale. Kur të lexojmë Raportin Vjetor, nëse, në bazë të punës që kemi kryer, arrijmë në përfundimin se ka një anomali materiale të informacioneve të tjera, ne na kërkohet të raportojmë këtë fakt. Nuk kemi asgjë për të raportuar për këtë fakt.

Përgjegjësitë e drejtimit dhe palëve të ngarkuara me qeverisjen për pasqyrat financiare

Drejtimi është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me SNRF-të, si edhe për sistemin e kontrollit të brendshëm, i cili në masën që përcaktohet nga drejtimi, është i nevojshëm për të bërë të mundur përgatitjen e pasqyrave financiare pa anomali materiale, si pasojë e mashtrimeve apo gabimeve. Në përgatitjen e pasqyrave financiare, drejtimi është përgjegjës për vlerësimin e aftësisë së Fondit për të vazhduar aktivitetin e tij në bazë të parimit të vijimësisë, të paraqesë në shënimet shpjeguese, nëse është e aplikueshme, çështje që lidhen me vazhdimësinë e aktivitetit të Fondit dhe të përdorë parimin kontabël të vijimësisë, përveç rasteve kur drejtimi ka ose për qëllim të likuidojë aktivitetin, ose të ndërpresë operacionet, ose nuk ka asnjë alternativë tjetër reale, përveç se sa më lart. Palët e ngarkuara me qeverisjen janë përgjegjëse për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Fondit.

Përgjegjësia e audituesit për auditimin e pasqyrave financiare

Objektivat tona janë të arrijmë një siguri të arsyeshme lidhur me faktin nëse pasqyrat financiare në tërësi nuk kanë anomali materiale, për shkak të mashtrimeve apo gabimeve, dhe të lëshojmë një raport auditimi që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një siguri e nivelit të lartë, por nuk është një garanci që një auditim i kryer sipas SNA-ve do të identifikojë gjithmonë një anomali materiale kur ajo ekziston. Anomalitë mund të vijnë si rezultat i gabimit ose i mashtrimit dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose të marra së bashku, pritet që në mënyrë të arsyeshme të influencojnë vendimet ekonomike të përdoruesve, të marra bazuar në këto pasqyra financiare.

Si pjesë e auditimit në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykimin profesional dhe ruajmë skepticizmin tonë profesional gjatë gjithë procesit të auditimit. Gjithashtu, ne:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rrezikun e anomalive materiale në pasqyrat financiare, si pasojë e mashtrimeve apo gabimeve, hartojmë dhe zbatojmë procedurat përkatëse në përgjigje të këtyre rreziqeve, si edhe marrim evidencë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të krijuar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i mos zbulimit të një anomalie materiale, si pasojë e mashtrimit është më i lartë se rreziku i moszbulimit të një anomalie si pasojë e gabimit, për shkak se, mashtrimi mund të përfshijë fshehje të informacionit, falsifikim të informacionit, përvetësime të qëllimshme, keqinterpretime, apo shkelje të kontrollit të brendshëm.
- Marrim një kuptueshmëri të sistemeve të kontrolleve të brendshme të aplikueshme për procesin e auditimit me qëllim hartimin e procedurave të auditimit të përshtatshme me rrethanat, por jo për të shprehur një opinion mbi efektivitetin e sistemeve të kontrolleve të brendshme të Fondit.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyetueshmërinë, e çmuarjeve kontabël të kryera si edhe paraqitjen e shënimeve shpjeguese përkatëse të hartuara nga drejtimi.
- Shprehemi në lidhje me përshtatshmërinë e parimit të vijimësisë të përdorur nga drejtimi, dhe bazuar në evidencat e marra gjatë auditimit, nëse një pasiguri materiale ekziston, atëherë mund të shkaktojë dyshime të rëndësishme mbi aftësinë e Fondit për të vazhduar në vijimësi.

Nëse arrijmë në përfundimin se ekziston një pasiguri materiale, ne duhet të tërheqim vëmendjen në raportin tonë të auditimit me reference në shënimin shpjegues përkatës, ose, nëse shënimet nuk janë të përshtatshme, ne duhet të modifikojmë opinionin tonë. Përfundimet tona bazohen në evidencën e auditimit të marrë deri në datën e raportit të audituesit tonë. Megjithatë, ngjarjet ose kushtet në të ardhmen mund të shkaktojnë ndërpreje të aftësisë së Bankës për vazhduar në vijimësi.

Përgjegjësia e audituesit për auditimin e pasqyrave financiare (vazhdim)

- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare, duke përfshirë shënimet shpjeguese dhe nëse pasqyrat financiare prezantojnë transaksionet dhe ngjarjet thelbësore në një mënyrë që arrin prezantimin e drejtë.

Ne komunikojmë me palët e ngarkuara me qeverisjen e Fondit, ku përveç çështjeve të tjera, komunikojmë edhe qëllimin dhe kohën e planifikuar të auditimit, gjetjet kryesore të auditimit, përfshirë çdo mangësi të rëndësishme në sistemin e kontrollit të brendshëm që është identifikuar gjatë auditimit tonë.

Deloitte Audit Albania shpk

Deloitte Audit Albania shpk

Rruga e Kavajës, ish parku i mallrave, Kompleksi Delijorgji, Godina H

Tirana, Albania

Numër unik identifikimi i subjektit (NUIS): L41709002H

Audituesi ligjor

Partner Angazhim

Enida Cara

Tiranë, Shqipëri

29 mars 2024

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen

Pasqyra e Të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse më 31 dhjetor 2023

(Vlerat në Lekë)

	Shënime	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Të ardhura			
Të ardhura nga interesi të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv	10	76,351,308	64,332,174
		<u>76,351,308</u>	<u>64,332,174</u>
Shpenzime			
Tarifa e Shoqërisë së Administrimit		(19,503,857)	(16,896,137)
Humbje nga zhvlerësimi i instrumenteve financiare	8 (c)	(2,287,104)	(314,791)
		<u>(21,790,960)</u>	<u>(17,210,928)</u>
Totali i të ardhurave neto		<u>54,560,348</u>	<u>47,121,246</u>
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse			
Ndyshimi në vlerën e drejtë të aktiveve financiare të mbajtura në vlerën e drejte nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse		3,076,561	(2,010,457)
Rritja në aktivet neto që i atribuohen mbajtësve të kuotave		<u>57,636,909</u>	<u>45,110,789</u>

Shënimet e paraqitura në faqet 5 deri në 23, janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen
 Pasqyra e pozicionit financiar më 31 dhjetor 2023
 (Vlerat në Lekë)

	Shënime	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
AKTIVET			
Aktive financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithpëfshirëse	14	16,228,776	15,481,692
Aktive financiare të mbajtura me kosto të amortizuar	12	1,367,792,431	1,174,381,897
Paraja dhe ekuivalentë të saj	13	16,961,269	29,028,474
TOTALI I AKTIVEVE		1,400,982,476	1,218,892,063
DETYRIMET			
Detyrime ndaj Shoqërisë së Administrimit		1,793,573	3,537,789
Detyrime ndaj mbajtësve të kuotave për tërheqje		284,430	989,227
Detyrime të tjera	15	2,371,960	3,259,074
TOTALI I DETYRIMEVE		4,449,963	7,786,090
AKTIVET NETO QË I ATRIBUOHEN MBAJTËSVE TË KUOTAVE	16	1,396,532,513	1,211,105,973
Numri i kuotave të emetuara të Fondit (Në mijë)		650,972	590,148
AKTIVET NETO PËR NJËSI NË LEK		2,145	2,052

Shënimet e paraqitura në faqet 5 deri në 23, janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Këto pasqyra financiare janë miratuar më 21 mars 2024 në emër të Fondit nga Këshilli i Administrimit të Raiffeisen INVEST – Shoqëri Administruese e Fondeve të Pensionit dhe Sipërmarrjeve të Investimeve Kolektive sh.a. dhe u firmosën nga:

Administratore e Përgjithshme

Edlira KONINI

Zv.Administratore e Përgjithshme

Alketa EMINI

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen

Pasqyra e ndryshimeve në kapital per aktivet neto më 31 dhjetor 2023

(Vlerat në Lekë)

Shënime	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Aktive neto që i atribuohen kontribuesve më 1 janar	1,211,105,973	1,038,257,541
Kontribute	173,298,728	166,233,982
Tërheqje për pagesat e kuotave	(45,509,097)	(38,496,339)
	1,338,895,604	1,165,995,185
Rritja në aktivet neto nga mbajtësit e kuotave	54,560,348	47,121,246
Të ardhura/(humbje) të tjera gjithëpërfshirëse	3,076,561	(2,010,457)
Rritje neto	57,636,909	45,110,789
Aktive neto nga mbajtësit e kuotave	1,396,532,513	1,211,105,973
NUMRI I KUOTAVE TË INVESTIMIT NË MIJË		
Të emtuara bazuar në kontribute	82,537	82,610
Të tërhequra nga mbajtësit e kuotave	(21,714)	(19,067)
RRITJE NË NUMRIN E KUOTAVE TË FONDIT	60,823	63,543

Shënimet e paraqitura në faqet 5 deri në 23, janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen

Pasqyra e flukseve të parasë për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(Vlerat në Lekë)

	Shënime	2023	2022
Fluksi monetar nga aktiviteti operativ			
Të ardhura neto		57,636,909	47,121,246
<i>Rregullime për:</i>			
(Fitimi)/Humbje nga zhvelësimi i instrumentave financiarë	8 (c)	2,287,104	2,151,035
Të ardhura nga interesi	10	(76,351,308)	(64,332,174)
		<u>(16,427,295)</u>	<u>(15,059,893)</u>
<i>Ndryshime në:</i>			
Aktive financiare të matura me VDATGJ		747,084	-
Aktive financiare të mbajtura me kosto të amortizuar		(193,410,534)	(181,736,073)
Të pagueshme ndaj Shoqërise Administruese	16	(1,744,216)	633,997
Detyrime të tjera	14	(887,114)	(1,264,172)
Të pagueshme ndaj mbajtësve të kuotave për tërheqje		(704,797)	-
		<u>(212,426,872)</u>	<u>(191,284,702)</u>
Interesi i marrë		73,915,255	60,949,706
Paratë neto nga aktiviteti operativ		(138,511,617)	(130,334,996)
Fluksi monetar neto nga aktivitetet financues:			
Kontribute të arkëtuara nga mbajtësit e kuotave	8 (c)	173,298,753	166,233,982
Kontribute të paguara mbajtësve të kuotave	8 (c)	(46,854,316)	(33,358,675)
Paratë neto nga aktiviteti financues		(126,444,412)	132,875,307
Rritja(rënia) neto e parave dhe ekuivalentëve me to		(12,067,205)	2,540,311
Paraja dhe ekuivalentë të saj në fillim të vitit		29,028,474	26,488,163
Paraja dhe ekuivalentë të saj në periudhën e raportimit	12	16,961,269	29,028,474

Shënimet e paraqitura në faqet 5 deri në 23, janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen

Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023
(Vlerat në Lekë)

1. Informacion i përgjithshëm

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen ("Fondi") është një fond pensioni me ofertë publike i licensuar nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare ("AMF") bazuar në ligjin nr. 10197 më datë 10 dhjetor 2009 "Mbi fondet vullnetare të pensionit" dhe bazuar në vendimin nr.107 më datë 18 tetor 2011.

Qëllimi i fondit është të gjenerojë rritje kapitale afatmesme dhe afatgjatë duke ruajtur një raport optimal mes rritjes së kursimeve për pension dhe rrezikut të marrë përsipër. Ky qëllim synohet të arrihet nëpërmjet një portofoli të përberë kryesisht nga instrumenta financiarë të emetuar dhe garantuar nga Qeveria e Republikës së Shqipërisë. Aktivitetet investuese të fondit manaxhohen nga Raiffeisen INVEST – Shoqëri Administruese e Fondeve të Pensionit dhe Sipërmarrjeve të Investimeve Kolektive sh.a. ("Shoqëria Administruese").

Fondi iu ofron investimin në kuota një grupi të gjerë investitorësh të cilët janë individë, nëpërmjet planeve të pensionit individuale ose profesionale.

Mbështetur në Ligjin nr. 10197, datë 10.12.2009, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare miratoi gjithashtu First Investment Bank Albania sh.a. si bankë depozitare e Fondit të Pensionit Vullnetar Raiffeisen ("Depozitari"). Shoqëria Administruese dhe Depozitari mbajnë aktivet, veprimet dhe regjistrimet e veta të ndara nga aktivet, veprimet dhe regjistrimet kontabël të Fondit të Pensionit Vullnetar Raiffeisen.

Këshilli i Administrimit i Shoqërisë administruese Raiffeisen Invest sh.a, si organi qëndror i saj përbëhet nga 7 anëtarë si më poshtë:

Zj. Donald GJORGA	Kryetare
Z. Peter ZILINEK	Zv/Kryetar
Z. Erjon BALLI	Anëtar
Znj. Elona LLACI	Anëtar
Znj. Gentjana CICERI	Anëtar
Znj. Alketa EMINI	Anëtar
Znj. Edlira KONINI	Anëtar

Administratorët janë:

Znj. Edlira Konini	Administratore e Përgjithshme
Znj. Alketa Emini	Zv/Administratore e Përgjithshme

2. Baza e përgatitjes

2.1. Deklarata e pajtueshmërisë

Pasqyrat financiare të fondit janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ("SNRF") të nxjerra nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit ("BSNK"). Pasqyrat financiare më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 janë të miratuara nga Drejtimi i Fondit më datë 21 mars 2024.

2.2. Parimi i vijimesisë

Pasqyrat financiare të Fondit janë përgatitur në bazë të vazhdimësisë, e cila supozon se Fondi do të vazhdojë të funksionojë për të paktën 12 muaj nga data e raportimit financiar. Drejtimi kryen prova rezistence për fondin, për të llogaritur likuiditetin e nevojshëm në kushtet e skenarëve të përkeqësimit të tregut, me supozimin e tërheqjes së kuotave nga 3 deri në 30 ditë dhe kohën e nevojshme për likuidimin e investimeve të secilit fond.

Ecuria e aktiveve të fondit dhe kthimi nga investimi

Sipas raportimit për tremujorin e katërt të vitit 2023 për Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare, vlera neto e aktiveve të fondit Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen, ka pësuar një rritje prej 15.31% krahasuar me vlerën më 31 dhjetor 2022, ndërsa numri i kuotave është rritur përkatësisht me 10.31%, duke shënuar një normë kthimi totale për fondin prej 4,54% (31 dhjetor 2022: 4,09%). Referuar investimeve të lidhura me Fondin e Pensionit Vullnetar Raiffeisen, struktura e investimeve përbëhet më së shumti nga instrumente të mbajtura deri në maturim HTM, ndaj ndikimi nga yield në treg ka qënë i ulët.

2. Baza e përgatitjes (vazhdim)

2.2 Parimi I vijimësisë (vazhdim)

Ecuria e likuiditetit

Fondi ruan nje nivel te aktiveve likuide të portofolit të investimeve në mjete monetare përkatësisht në 1.21 % të totalit të aktiveve, ne varësi të kushteve të tregut dhe qasjes sipas strategjise afatmesme të fondit. Per mbylljen e tremujorit të katërt të vitit 2023 fondi ka pasur ulje të nivelit të mjeteve monetare dhe ekuivalentëve krahasuar me mbylljen e vitit 2022.

Prova e rezistencës

Drejtimi kryen provat e rezistencës për të përlogaritur likuiditetin e nevojshëm në rastin e skenarëve të përkeqësuar të tregut. Në vijim ajo ka përcaktuar raportin e likuiditetit në varësi të tërheqjeve neto që parashikohen gjatë një skenari të përkeqësuar për një periudhë javore për ekspozimet e mëdha dhe tremujore për ekspozimet mesatare. Në analizë merret parasysh dhe koha e nevojshme për shlyerjen e investimeve për të përballuar flukset e pritshme dalëse.

Në baze të supozimeve të skenarit të analizuar, vlerësohet se fondi mund të arrijë të përballojë veshtirësitë e mundshme të supozuara, duke qënë në përputhje edhe me kufizimet rregullatore në lidhur me likuidimet brenda afatit ligjor, nga ku vlerësohet se periudha minimale e mbulimit të flukseve është 3 muaj.

Bazuar në analizat e mësipërme, Drejtimi ka siguri të mjaftueshme se nuk ekzistojnë pasiguri materiale, që mund të hedh dyshime të konsiderueshme mbi aftësinë e Fondit për të operuar sipas parimit të vijimësisë në të ardhmen e parashikuar. Për këtë arsye, përgatitja e pasqyrave financiare sipas parimit të vijimësisë konsiderohet e përshtatshme më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023.

3. Monedha funksionale dhe raportuese

Këto pasqyra financiare janë prezantuar në Lek shqipëtar ("Lek"), e cila është monedha funksionale për Fondin.

4. Bazat e matjes

Këto pasqyra financiare janë përgatitur bazuar ne koston historike, përvec instrumentave financiar jo-derivativ me VDNFH dhe VDNAGJ të cilët jane matur me vlerën e drejtë.

5. Përdorimi i vlerësimeve dhe gjykimeve

Përgatitja e pasqyrave financiare kërkon që drejtimi i Fondit të kryejë gjykime, çmuarje dhe supozime të cilat ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël dhe shumave të raportuara të aktiveve dhe detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet aktuale mund të ndryshojnë nga çmuarjet. Çmuarjet dhe supozimet përkatëse rishikohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet e çmuarjeve njihen në mënyrë prospektive.

Gjykime dhe vlerësime

Informacioni për gjykimet e bëra në aplikimin e politikave kontabël që kane efektet më të rëndësishme në vlerat e njohura në pasqyrat financiare janë të përfshira në shënimin e mëposhtëm:

- Shënimi 7 (c) ii – klasifikimi i aktiveve financiare: vlerësimi i modelit të biznesit në të cilin aktivet mbahen
- Shënimi 8 (c) – zhvlerësimi i instrumenteve financiare: përcaktimi i të dhënave për modelin e matjes të HPK-ve, përfshirë informacionin mbi të ardhmen;
- Shënimi 9 – përcaktimi i vlerës së drejtë të instrumenteve financiare me të dhëna kryesisht të pavrojtueshme

6. Ndryshimet në politikat kontabël

a) Standardet dhe interpretimet në fuqi në periudhën aktuale

Në vitin aktual, Shoqëria ka aplikuar një sërë ndryshimesh në Standardet e Kontabilitetit të SNRF-ve të nxjerra nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit (BSNK) që janë të detyrueshëm në fuqi për periudhën raportuese që fillon më ose pas 1 janarit 2023:

- **SNRF 17 “Kontratat e sigurimit”** (publikuar më 18 maj 2017 dhe në fuqi për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023). Adoptimi i standardit nuk pati një ndikim material në këto pasqyra financiare të veçanta.
- **Ndryshimet në SNRF 17 dhe një ndryshim në SNRF 4** (publikuar më 25 qershor 2020 dhe në fuqi për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janar 2023). Ndryshimet përfshijnë një numër sqarimesh që synojnë të lehtësojnë zbatimin e SNRF 17, të thjeshtojnë disa kërkesa të standardit dhe të tranzicionit. Ndryshimet lidhen me tetë fusha të SNRF 17 dhe ato nuk synojnë të ndryshojnë parimet themelore të standardit. Adoptimi i standardit nuk pati një ndikim material në këto pasqyra financiare të veçanta.
- **Opsioni i tranzicionit për siguruesit që zbatojnë SNRF 17 – Ndryshimet në SNRF 17** (publikuar më 9 dhjetor 2021 dhe në fuqi për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023). Adoptimi i standardit nuk pati një ndikim material në këto pasqyra financiare të veçanta.
- **Ndryshime në SNK 1 dhe Deklarata e Praktikës 2 të SNRF**: Dhënia e informacioneve shpjeguese të politikave kontabël (publikuar më 12 shkurt 2021 dhe efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023). Adoptimi i standardit nuk pati një ndikim material në këto pasqyra financiare të veçanta.
- **Ndryshime në SNK 8: Përkufizimi i Vlerësimeve Kontabël** (publikuar më 12 shkurt 2021 dhe në fuqi për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023). Amendamenti i SNK 8 sqaroi se si kompanitë duhet të dallojnë ndryshimet në politikat kontabël nga ndryshimet në vlerësimet kontabël. Miratimi i ndryshimeve nuk pati një ndikim material në këto pasqyra financiare të veçanta.
- **Tatimi i shtyrë në lidhje me aktivet dhe detyrimet që rrjedhin nga një transaksion i vetëm – Ndryshimet në SNK 12** (publikuar më 7 maj 2021 dhe në fuqi për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2023). Ndryshimi nuk pati një ndikim material në këto të veçanta financiare deklaratat.

Zbatimi i ndryshimeve të mësipërme nuk pati ndikim të rëndësishëm në pasqyrat financiare të veçanta të Bankës.

b) Deklaratat e reja të kontabilitetit

Në datën e autorizimit të këtyre pasqyrave financiare, standardet e reja të mëposhtme, ndryshimet në standardet ekzistuese dhe interpretimet e reja ishin në qarkullim, por ende nuk janë në fuqi. Drejtimi parashikon që të gjitha njoftimet përkatëse do të miratohen për periudhën e parë që fillon në ose pas datës efektive të publikimit. Kompania nuk pret që adoptimi i Standardeve të listuara më sipër do të ketë një ndikim material në pasqyrat financiare të Kompanisë në periudhat e ardhshme.

- **Ndryshimet në SNRF 16 Qiratë**: Detyrimi i Qirasë në një shitje dhe kthimi i qirasë (publikuar më 22 shtator 2022 dhe në fuqi për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2024).
- **Klasifikimi i pasiveve si afatshkurtëra ose afatgjata – Ndryshime në SNK 1** (fillimisht i publikuar më 23 janar 2020 dhe i ndryshuar më pas më 15 korrik 2020 dhe 31 tetor 2022, përfundimisht në fuqi për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2024).
- **Ndryshime në SNK 7 Pasqyra e Flukseve të Parasë dhe SNRF 7 Instrumentet Financiare**: Dhënia e informacioneve shpjeguese: Marrëveshjet financiare të furnizuesit (Lëshuar më 25 maj 2023). Ndryshimet nuk prekin parimet e njohjes ose të matjes, por vetëm kërkesat e zbulimit. Kërkesat e reja për dhënie informacionesh shpjeguese do të jenë efektive për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2024.

Përveç nëse përshkruhet ndryshe më lart, standardet dhe interpretimet e reja nuk pritet të ndikojnë ndjeshëm në pasqyrat financiare të Bankës. Drejtimi parashikon që të gjitha njoftimet përkatëse do të miratohen për periudhën e parë që fillon ose pas datës efektive të publikimit.

7. Përmbledhje e politikave të rëndësishme kontabël

Efekti i zbatimit fillimisht të SNRF 9 mbi instrumentet financiare përshkruhet në Shënimin 6. Për shkak të metodës së tranzicionit të zgjedhur, informacioni krahasues nuk është riparaqitur për të pasqyruar kërkesat e reja.

a) Transaksionet në monedhe të huaj

Transaksionet në monedhë të huaj janë konvertuar në monedhën funksionale me kursin e këmbimit në datën e transaksioneve. Aktivet dhe detyrimet monetare të shprehura në monedhë të huaj në datën e raportimit janë ri-konvertuar në monedhën funksionale me kursin e këmbimit në atë datë. Aktivet dhe detyrimet jo-monetare të shprehura në monedha të huaja që maten me vlerën e drejtë, konvertohen në monedhën funksionale në kursin e këmbimit në datën kur përcaktohet vlera e drejtë. Zërat jo-monetarë që maten në bazë të kostos historike në një monedhë të huaj janë përkthyer duke përdorur kursin e këmbimit në datën e transaksionit. Diferencat në valutë të huaj që rrjedhin nga përkthimi njihen në fitim ose humbje.

b) Të ardhurat nga interesi

(i) Të ardhurat nga interesi të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv

Të ardhurat nga interesi të paraqitura në pasqyrën e të ardhurave përmbledhëse përfshijnë interesin mbi aktivet financiare të matura me koston e amortizuar dhe VDAGJ të llogaritur mbi bazën e interesit efektiv.

'Norma efektive e interesit' është norma që skonton saktësisht pagesat ose akëtimet e ardhshme të mjeteve monetare, nëpërmjet jetës së pritshme të instrumentit financiar në vlerën kontabël bruto të aktivit financiar.

'Vlera kontabël bruto e një aktivi financiar' është kostoja e amortizuar e një aktivi financiar përpara se të rregullohet për çdo zbritje të pritshme nga zhvlerësimi. Në llogaritjen e të ardhurave nga interesi, norma efektive e interesit zbatohet ndaj vlerës kontabël bruto të aktivit (kur aktivi nuk është i zhvlerësuar).

(ii) Të ardhurat nga interesi nga instrumentet financiare në aktivet financiare në VDNFH.

c) Instrumentet financiare

(i) Njohja dhe matja fillestare

Fondi njih aktivet dhe detyrimet financiare përmes në datën e tregëtimit, e cila është data kur Fondi bëhet palë e provizionit kontraktual të instrumentit. Aktivet dhe detyrimet e tjera financiare njihen në datën kur ato krijohen. Një aktiv financiar ose detyrim financiar, në njohjen fillestare do të matet me vlerën e drejtë të tij plus, në rastin e elementëve të përcaktuar jo me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, koston e transaksionit që i ngarkohet drejtpërdrejt blerjes ose emetimit.

(ii) Klasifikimi dhe matja e mëpasshme

Aktivitet financiare

Në njohjen fillestare, aktivi financiar klasifikohet si i matur me koston e amortizuar ose me VDAGJ. Aktivet financiare nuk riklasifikohen pas njohjes fillestare, përveç nëse Fondi ndryshon modelin e saj të biznesit për menaxhimin e aktiveve financiare, në këtë rast të gjitha aktivet financiare të ndikuara riklasifikohen në ditën e parë të periudhës së parë raportuese pas ndryshimit në modelin e biznesit.

Mjetet monetare, depozitat dhe Marrëveshjet e Riblerjes (Repot) klasifikohen si të matura me kosto të amortizuar. Depozitat dhe Marrëveshjet e Riblerjes (Repot) nuk riklasifikohen pas njohjes fillestare të tyre, përveç rasteve kur Kompania ndryshon modelin e saj të biznesit për administrimin e aktiveve financiare, në të cilin rast të gjitha aktivet financiare të prekura riklasifikohen në ditën e parë të periudhës së parë raportuese pas ndryshimit në modelin e biznesit.

Fondi çregjistron një aktiv financiar kur skadojnë të drejtat kontraktuale për flukset monetare nga aktivi financiar, ose transferon të drejtat për të marrë flukset monetare kontraktuale në një transaksion në të cilin përfshihen të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivit financiar ose në të cilat Fondi as nuk transferon dhe as nuk ruan në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë dhe nuk ruan kontrollin e aktivit financiar.

7. Përmbledhje e politikave të rëndësishme kontabël (vazhdim)

c) Instrumentet financiare (vazhdim)

(ii) Klasifikimi i matja e mëpasshme (vazhdim)

Fondi hyn në transaksione në të cilat transferon aktivet e njohura në pasqyrën e pozicionit financiar, por ruan të gjitha rreziqet dhe përfitimet e aktiveve të transferuara. Në këto raste, aktivet e transferuara nuk çregjistrohen.

Nëse kushtet e një aktivi financiar modifikohen, Fondi vlerëson nëse flukset monetare të aktivitetit të modifikuar janë thelbësisht të ndryshme.

Nëse flukset e mjeteve monetare janë thelbësisht të ndryshme, atëherë të drejtat kontraktuale për flukset monetare nga aktivi financiar origjinal konsiderohen se kanë skaduar. Në këtë rast, aktivi financiar fillestar çregjistrohet (shih (iii)) dhe një aktiv i ri financiar njihet me vlerën e drejtë.

Nëse flukset monetare të aktivitetit të modifikuar të mbajtura me kosto të amortizuar nuk janë thelbësisht të ndryshme, atëherë modifikimi nuk rezulton në çregjistrimin e aktivitetit financiar. Në këtë rast, Fondi rillogarit vlerën kontabël bruto të aktivitetit financiar dhe njeh shumën që rrjedh nga rregullimi i vlerës kontabël bruto si një fitim ose humbje modifikuese në fitim ose humbje. Nëse një modifikim i tillë kryhet për shkak të vështirësive financiare të huamarrësit (shih (vii)), atëherë fitimi ose humbja paraqitet së bashku me humbjet nga zhvlerësimi. Në raste të tjera, ajo paraqitet si e ardhur nga interesi (shih 7(c)).

Mjete financiare të modifikuara

Kushtet kontraktuale të një aktivi financiar mund të modifikohen për një sërë arsyesh, duke përfshirë ndryshimin e kushteve të tregut dhe faktorë të tjerë që nuk lidhen me një përkeqësim aktual ose të mundshëm të kredisë së palës tjetër. Një aktiv ekzistues, kushtet e të cilit janë modifikuar mund të çregjistrohen dhe aktivi i rinegociuar të njihet si i ri me vlerën e drejtë në përputhje me politikën kontabël të përcaktuar në shënimin 6 (c).

Kur kushtet e një aktivi financiar modifikohen dhe modifikimi nuk rezulton në çregjistrim, përcaktimi nëse rreziku i kredisë i aktivitetit është rritur ndjeshëm pasqyron krahasimin e:

- PM e mbetur e jetës së tij në datën e raportimit bazuar në kushtet e modifikuara; me
- jetëgjatësinë e mbetur të PM-së së vlerësuar bazuar në të dhënat në njohjen fillestare dhe kushtet origjinale të kontratës.

Vlerësimi i modelit të biznesit

Fondi vlerëson objektivat e modeleve të biznesit sipas të cilave menaxhohet një aktiv në nivel portofoli sepse kjo reflekton mënyrën më të mirë sesi menaxhohet biznesi dhe si informacioni i paraqitet drejtimin.

Transferimi i aktiveve financiare me palë të treta me anë të transaksioneve që nuk i plotësojnë kushtet për çregjistrim, nuk konsiderohen shitje për këtë qëllim, në përputhje me njohjen në vazhdimësi të aktiveve të Fondit. Fondi ka përcaktuar se ka modelet e mëposhtëme të biznesit:

- pasuritë financiare të matura në VDNAGJ menaxhohen në një model biznesi objektiv i të cilit arrihet si nga mbledhja e flukseve kontraktuale të parave ashtu edhe nga shitja e aktiveve financiare. Këto pasuri financiare administrohen dhe ecuria e tyre vlerësohet, mbi një bazë të drejtë vlerash
- pasuritë financiare të matura me kosto amortizuar menaxhohen në një model biznesi objektiv i të cilit arrihet duke mbledhur kontraktual.

Për qëllimet e këtij vlerësimi, 'principali' përcaktohet si vlerë e drejtë e pasurisë financiare mbi njohjen fillestare. 'Interesi' përkufizohet si konsiderim për vlerën kohore të parave dhe për rrezikun e kredisë që lidhet me shumën kryesore të prapambetur gjatë një periudhe të caktuar kohore dhe për rreziqe dhe kosto të tjera bazë të huasë (p.sh., rreziku i likuiditetit dhe kostot administrative), si dhe marzhet e fitimit.

Në vlerësimin nëse flukset kontraktuale të parave janë SPPI, Fondi konsideron kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo përfshin vlerësimin në se pasuria financiare përmban një afat kontraktual që mund të ndryshojë kohën apo sasinë e rrjedhjeve kontraktuale të parave të tilla që nuk do ta përmbushnin këtë kusht.

7. Përmbledhje e politikave të rëndësishme kontabël (vazhdim)

c) Instrumentet financiare (vazhdim)

(ii) Klasifikimi i matja e mëpasshme (vazhdim)

Gjatë vlerësimit, Fondi konsideron:

- ngjarje të kushtëzuara që mund të ndryshojnë kohën dhe shumën e flukseve monetare;
- kushte që mund të ndryshojnë normën kontraktuale të interesit, përfshirë normat e ndryshueshme;
- parapagimet dhe kushtet e shtyrjes; dhe
- kushtet që kufizojnë pretendimet e Fondi për flukset monetare nga aktive të caktuara (tipare të pakthyeshme)

Për një aktiv financiar të blerë me zbritje apo me prim mbi shumën kontraktuale, një tipar që lejon ose kërkon parapagim për një shumë që në thelb paraqet shumën kontraktuale plus interesa kontraktuale të përlogaritur (por të papaguar), interes kontraktual (që mund të përfshijë dhe shpërblim për përfundim të parakohshëm) trajtohet si të jetë në përputhje me këtë kriter nëse vlera e drejtë e tiparit të parapagimit është e parëndësishme në njohjen fillestare.

Detyrimet financiare- Klasifikimi, matja e mëpasshme dhe fitimet dhe humbjet

Detyrimet financiare klasifikoheshin si të matura me koston e amortizuar dhe pas njohjes fillestare ato mateshin me kosto të amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv. Shpenzimet e interesit dhe fitimet dhe humbjet nga kursi i këmbimit dhe zhvlerësimi njiheshin në fitim ose humbje. Çdo fitim ose humbje në momentin e çregjistrimit, njihet në fitim ose në humbje.

Fondi çregjistron një detyrim financiar kur detyrimet e saj kontraktuale shkarkohen, anulohen ose skadojnë. Fondi gjithashtu çregjistron një detyrim financiar kur kushtet e tij kontraktuale ndryshojnë dhe flukset e mjeteve monetare të detyrimit të modifikuar ndryshojnë thelbësisht. Në këtë rast njihet, një detyrim i ri financiar i bazuar në kushtet e modifikuara, njihet me vlerën e drejtë. Në çregjistrimin e një detyrimi financiar, diferenca midis vlerës kontabël neto dhe shumës së paguar (duke përfshirë çdo aktiv financiar të transferuar apo detyrime të marra) njihet në fitim ose humbje.

Nëse modifikimi i një detyrimi financiar nuk llogaritet si mosnjohje, atëherë kostoja e amortizuar e detyrimit rillogaritet duke skontuar flukset e modifikuara të mjeteve monetare me normën fillestare të interesit efektiv dhe fitimi ose humbja që rezulton njihet në fitim ose humbje.

(iv) Kompensimi (netimi)

Aktivet dhe detyrimet financiare netohen dhe shuma neto paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar atëherë dhe vetëm atëherë kur Fondi ka të drejtë ligjore për të shlyer shumat dhe ka për qëllim ti shlyeje ato ne baza neto ose të realizojë aktivin dhe të shlyejë detyrimin në të njëjtën kohë.

(v) Matja e vlerës së drejtë

‘Vlera e drejtë’ është çmimi që do të arkëtohej nga shitja e një aktivi ose që do të paguhej për të transferuar një detyrim në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut, në datën e matjes në një treg kryesor ose, në mungesë të tij, në tregun më të favorshëm tek i cili Fondi ka qasje në atë datë. Vlera e drejtë e një pasivi pasqyron rrezikun e tij të mosekzekutimit.

Dëshmia më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar në njohjen fillestare është normalisht çmimi i transaksionit - dmth. Vlera e drejtë e shumës së dhënë ose të marrë.

Kur është e mundur, Fondi mat vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në një treg aktiv për atë instrument. Një treg quhet “aktiv”, në qoftë se transaksionet për aktivin ose detyrimin ndodhin me frekuencë dhe vëllim të mjaftueshëm për të siguruar informacion mbi çmimet në vazhdimësi.

Nëse nuk ka çmim të cituar në një treg aktiv, atëherë Fondi përdor teknikat e vlerësimit që maksimizojnë përdorimin e inputeve përkatëse të observueshme dhe minimizojnë përdorimin e inputeve të pazbatueshme. Teknika e zgjedhur e vlerësimit përfshin të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të merrnin parasysht në çmimin e një transaksioni.

Fondi njih transferta ndërmjet niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë në fund të periudhës raportuese, gjatë së cilës ka ndodhur ndryshimi.

7. Përmbledhje e politikave të rëndësishme kontabël (vazhdim)

d) Paraja dhe ekuivalentët e saj

Paraja dhe ekuivalentët e saj përfshijnë aktive financiare mjaft likuidë me maturitet tre muaj ose më pak nga data e blerjes, të cilat janë subjekt i një rreziku jo të rëndësishëm të ndryshimeve në vlerën e drejtë, dhe përdoren nga Fondi për menaxhimin e angazhimeve afatshkurtra.

e) Të pagueshme ndaj mbajtësve të kuotave për tërheqje

Të pagueshme ndaj mbajtësit e kuotave për kërkesa tërheqje shprehen me koston e tyre të amortizuar.

f) Kuotat e shlyeshme

Fondi emeton kuota të shlyeshme, me kërkesë të investitorit. Çdo investitor që ka bërë shlyerje të kuotave të tij, mund të ri-investojë në Fond nëpërmjet depozitimit të mjeteve monetare ekuivalente me vlerën e kuotave të kërkuara. Kuotat janë të shlyeshme çdo ditë. Në momentin e kërkesës për shlyerje, kuotat që do të shlyhen mbarten në vlerën e shlyerjes si detyrim i pagueshëm në pasqyrën e pozicionit financiar të Fondit. Çmimi i kuotave të shlyeshme bazohet në vlerën neto të aktivitetit të Fondit për njësi në kohën kur është bërë një kërkesë e vlefshme për shlyerje.

g) Vlera neto e aktiveve

Vlera neto e aktiveve është e barabartë me vlerën totale të aktiveve neto minus detyrimet e Fondit. Vlera e një njësie të Fondit është e barabartë me vlerën neto të aktiveve pjesëtuar me numrin e njësisve në datën e raportimit.

h) Tarifa e Shoqërisë Administruese

Fondi duhet t'i paguajë Shoqërisë së Administrimit një tarifë prej 1.5% (2021 : 1.5%) të vlerës së aktiveve neto, si shpenzim i cili llogaritet në baza ditore.

Sipas ligjit mbi fondet e pensioneve, anëtarët e fondit të pensioneve që vendosin të tërheqin fondet përpara afatit kohorë të përcaktuar në ligj, janë subjekt i penaliteteve për tërheqjet e parakohëshme (të paracaktuara % të vlerës së aktiveve neto). Detyrimet nga penalitete të tilla njihen kur një tërheqje kryhet, për arsye se vetëm në atë moment mund të përlogaritet efekti i këtij përcaktimi të ndryshueshem. Ky detyrim paraqitet si një linjë e veçantë në deklarinimin e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse nën "Tarifa nga tërheqjet".

i) Fitimi/ humbja e realizuar nga ndryshimet në vlerën e drejtë

Fitim / humbjet e realizuara njihen nga shitja e letrave me vlerë si diferencë midis çmimit të ofruar të shitjes dhe vlerës së titullit në momentin e shitjes dhe nga interesat e letrave me vlerë të maturuara të blera me prim ose skonto. Këto dallime njihen në fitim ose humbje kur ndodhin.

j) Fitimi/ humbja e porealizuar nga ndryshimet në vlerën e drejtë

Fitimi ose humbja e porealizuar përfaqëson diferencën midis vlerës kontabël të një instrumenti financiar në fillim të periudhës, ose çmimit të transaksionit nëse është blerë në periudhën aktuale të raportimit, dhe vlerës së tij kontabël në fund të periudhës raportuese.

Fitimi / humbja e porealizuar njihet si diferencë midis koston dhe vlerës së drejtë. Kur letrat me vlerë shiten fitim / humbja e porealizuar transferohet në fitim/ humbje për periudhën.

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen

Shënime shpjeguese të pasqyrave financiare më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023
(Vlerat në Lekë)

8. Administrimi i rrezikut financiar

Ky shënim paraqet informacion në lidhje me objektivat, politikat dhe proceset e Fondit për matjen dhe menaxhimin e rrezikut, si dhe menaxhimin e kapitalit të Fondit.

Fondi është i ekspozuar ndaj rreziqeve të mëposhtme nga përdorimi i instrumenteve financiare:

- rreziku i kredisë
- rreziku i likuiditetit
- rreziqet e tregut
- rreziqet operacionale

(a) Pamje e përgjithshme

Aktivitetet e Fondit e ekspozojnë atë ndaj një shumëllojshmërie rreziqesh financiare: rrezikut të tregut (duke përfshirë rrezikun e këmbimit valutor, rrezikun e normës së interesit dhe rreziqe të tjera të çmimeve), rrezikut të kredisë dhe rrezikut të likuiditetit. Fondi është i ekspozuar edhe ndaj rreziqeve operacionale të tilla si rreziku i kujdestarisë. Rreziku i kujdestarisë është rreziku i humbjes së letrave me vlerë të mbajtura në kujdestari të shkaktuar nga neglizhenca e kujdestarit. Edhe pse është vendosur një kuadër i përshtatshëm ligjor që eliminon rrezikun e humbjes së vlerës së letrave me vlerë të mbajtura nga kujdestari, në rast të dështimit të saj, aftësia e Fondit për të transferuar letrat me vlerë mund të dëmtohet përkohësisht.

Programi i përgjithshëm i menaxhimit të rrezikut të Fondit kërkon të maksimizojë kthimin që vjen nga niveli i rrezikut për të cilat Fondi është i ekspozuar dhe kërkon për të minimizuar efektet e mundshme negative mbi performancën financiare të Fondit.

b) Rreziku i kredisë

Rreziku i kredisë është rreziku i humbjes financiare të Fondit nëse një klient ose një palë tjetër e një instrumenti financiar nuk arrin të përmbushë detyrimet e tij kontraktuale, pjesërisht ose plotësisht gjë që sjell efekt negativ në aktivet e Fondit. Ky rrezik vjen kryesisht nga mbajtja e letrave me vlerë dhe gjithashtu nga mjetet monetare dhe ekuivalentët e tyre.

Bordi i Administrimit të Fondit ka deleguar përgjegjësinë për menaxhimin e rrezikut të kredisë për Drejtimin, i cili është përgjegjës për mbikëqyrjen e rrezikut të kredisë të Fondit. Investimet e Fondit janë në bono thesari dhe obligacione të Qeverisë Shqiptare dhe për këtë arsye Fondi ekspozohet vetëm ndaj rrezikut të kredisë të qeverisë shqiptare.

Vlera kontabël e aktiveve financiare përfaqëson ekspozimin maksimal të kredisë. Ekspozimi maksimal ndaj rrezikut të kredisë në datën e raportimit ishte:

	31 December 2023	31 December 2022
Aktive financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet të ardhurave gjithëpërfshirëse	16,228,776	15,481,692
Aktive financiare të mbajtura me kosto të amortizuar	1,367,792,431	1,174,381,897
Paraja dhe ekuivalentë të saj	16,961,269	29,028,474
TOTALI AKTIVEVE	1,400,982,476	1,218,892,063

Më 31 dhjetor 2023, aktivet e mbajtura nga Fondi nuk janë as të vonuara dhe as të zhvlerësuara (2022: zero).

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen

Shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(Vlerat në Lekë)

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**d) Rreziku i kredisë (vazhdim)***Ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë:*

Maksimumi i ekspozimit ndaj rrezikut të kredisë për llogaritë e arkëtueshme në datën e raportimit sipas rajonit gjeografik është:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Vendas	1,400,982,476	1,218,892,063
	<u>1,400,982,476</u>	<u>1,218,892,063</u>

Cilësia e kredisë së aktiveve financiare është si vijon:

	2023					2022
	Niveli 1	Niveli 2	Niveli 3	POCI	Totali	Totali
Qeveria						
Shqiptare B+	1,384,021,027	-	-	-	1,384,021,027	1,189,533,673
Paraja dhe ekuivalentë të saj	16,961,269	-	-	-	16,961,269	29,028,474
Humbje nga zhvlerësimi	(26,820)	-	-	-	(26,820)	329,916
Vlera kontabël	1,400,955,656	-	-	-	1,400,955,656	1,218,892,063

Paraja dhe ekuivalentët e saj janë të mbajtuara në banka vendase, të cilat janë të parankuara.

Paraja dhe ekuivalentët e saj

Paraja dhe ekuivalentët e saj mbahen në bankat tregtare në Shqipëri. Fondi zbaton një model 12-mujor të humbjeve të pritshme dhe paraqet ekspozimet me maturim afatshkurtër në përcaktimin e zhvlerësimit e parasë dhe ekuivalentëve të saj.

Në aplikimin fillestar të SNRF 9, për shkak të ekspozimeve me maturime të shkurtra, Fondi nuk ka njohur një provizion për zhvlerësim më 1 janar 2023 dhe shuma e provizionit nuk ka ndryshuar ndjeshëm gjatë vitit 2023.

Investime në letra me vlerë

Rreziku i kredisë së portofolit të letrave me vlerë të investimit vlerësohet në bazë të të dhënave historike dhe vlerësimit të aftësisë së emetuesve të ndryshëm për të përmbushur detyrimet e saj kontraktuale të flukseve të mjeteve monetare në afatin e shkurtër

Më 31 dhjetor 2023, Fondi ka njohur një provizion për zhvlerësimin në shumën 2.682 ne mijë lek (2022: -2,010 mijë lek).

Të dhënat, supozimet dhe teknikat e përdorura për përlogaritjen e zhvlerësimit

Shiko politikat ekontabilitetit në Notën 7(c)(vii)

Rritje e ndjeshme e rrezikut të kredisë

Për përcaktimin nëse rreziku i mospagimit të vlerës së investuar të një instrumenti financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, Fondi konsideron informacione të mbështetura dhe të arsyeshme, që janë të disponueshme pa kosto ose përpjekje të panevojshme. Kjo përfshin informacione dhe analiza sasiore dhe cilësore, bazuar në përvojën historike të Fondit dhe vlerësimet e specialistëve të rrezikut të kreditit si dhe duke përfshirë informacione mbi të ardhmen.

Për ekspozimet ndaj qeverisë shqiptare, rreziku i kredisë konsiderohet të jetë rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare nëse ka vonesë prej 30 ditësh ose më shumë në shlyerjen e një detyrimi ndaj Fondit.

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

b) Rreziku i kredisë (vazhdim)

Fondi konsideroi një instrument financiar që ka pasur një rritje të ndjeshme në rrezikun e kredisë kur një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme sasiore, cilësore ose kthyes janë përmbushur.

Fondi monitoron efektshmërinë e kriterëve të përdorura për të identifikuar rritje të ndjeshme në rrezikun e kredisë, nëpërmjet rishikimeve të rregullta për të konfirmuar se kriteret janë në gjendje të identifikojnë rritje të ndjeshme të rrezikut të kredisë para se një ekspozim të jetë në dështim.

Përkufizimi i dështimit

Fondi konsideron që një aktiv financiar ka dështuar kur:

- debitori nuk ka gjasa të paguajë detyrimet e tij të plota ndaj Fondit, pa qenë nevoja për veprime nga Fondi të tilla si realizimi i aktive të lëna si kolateral (nëse ka ndonjë të tillë); ose
- debitori është në vonesë prej më shumë se 90 ditësh për ndonjë ekspozim material ndaj Fondit.

Në vlerësimin nëse një huamarrës është në dështim, Fondi konsideron tregues:

- cilësorë – p.sh. shkeljet e kushteve financiare të kontratës;
  - sasiore- p.sh. vonesat në pagesë dhe mospagimi i ndonjë detyrimi tjetër nga i njëjti huamarrës; dhe
- Të dhënat e përdorura në vlerësimin nëse një instrument financiar ka dështuar dhe rëndësia e tyre mund të ndryshojë me kalimin e kohës për të pasqyruar ndryshimet në rrethana.

Matje e HPK

Investimet e letrave me vlerë

Të dhënat kryesore në matjen e HPK janë strukturat kohore të parametrave të mëposhtëm:

- probabiliteti i mospagesës (PM);
- humbja në rast mospagese (HM);
- ekspozimi në rast mospagese (EM).

Vlerësimet e PM janë vlerësime në një datë të caktuar, të cilat llogariten në bazë të të dhënave të mbledhura brenda dhe jashtë, që përbëjnë faktorë sasiore dhe cilësorë. HM është madhësia e humbjes së mundshme nëse ka një default dhe vlerësohet bazuar në parametrat e llogaritur nga agjencitë e vlerësimit.

EM përfaqëson ekspozimin e pritur në rast të një default. Fondi nxjerr EM nga ekspozimi aktual ndaj palës tjetër dhe ndryshimet e mundshme në shumën aktuale të lejuar sipas kontratës duke përfshirë amortizimin. EM i një aktiv financiar është vlera e tij kontabël bruto. Vlerësimet e EM janë llogaritur në bazë të fluksit të mjeteve monetare të skontuara duke përdorur normën efektive të interesit si faktor zbritës.

Fondi mat HPK duke marrë në konsideratë rrezikun e vonesës për periudhën maksimale kontraktuale mbi të cilën ai është i ekspozuar ndaj rrezikut të kredisë, edhe nëse, për qëllime të administrimit të rrezikut, Fondi konsideron një periudhë më të gjatë. Periudha maksimale kontraktuale zgjat deri në datën në të cilën Fondi ka të drejtë të kërkojë kthimin e një paradhënie.

c) Rreziku i likuiditetit.

Rreziku i likuiditetit është rreziku që Fondi mund të mos jetë në gjendje të gjenerojë burime të mjaftueshme monetare për të shlyer plotësisht detyrimet e tij ose mund t'i shlyejë në kushte të cilat janë materialisht jo të favorshme.

Politika e Fondit dhe qasja e menaxherit të investimeve në menaxhimin e likuiditetit është të sigurojë, sa të jetë e mundur, se gjithmonë do të ketë likuiditet të mjaftueshëm për të përmbushur detyrimet kur është e nevojshme, nën kushte normale dhe tensioni, duke përfshirë edhe shlyerjet e vleresuara të kuotave, pa shkaktuar papranueshmëri humbje ose duke rrezikuar dëmtimin e reputacionit të Fondit. Fondi ka aftësinë të marrë hua në terma afatshkurtër për të arritur marrëveshjen, pas miratimit nga AMF dhe deri në një limit të caktuar. Raste të tilla huamarrjesh nuk ka pasur gjatë vitit ushtrimor.

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen

Shënimet shpjeguese të pasqyrave më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(të gjitha vlerat janë në Lek, përveçse kur është shprehur ndryshe)

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**c) Rreziku i likuiditetit (vazhdim)**

Për të menaxhuar likuiditetin e përgjithshëm të Fondit, Shoqëria Administruese gjithashtu ka aftësinë të pezullojë rimbursimet nëse kjo konsiderohet të jetë në interesin më të mirë të të gjithë zotëruesve të njësisë. Në mungesë të detyrimeve të rëndësishme financiare, Shoqëria administruese monitoron rrezikun e likuiditetit bazuar në flukse kontraktuale të skontuara të parasë. Tabela më poshtë analizon aktivet dhe detyrimet financiare të Fondit në grupimet përkatëse të maturimit në bazë të periudhës së mbetur nga data e pasqyrës së pozicionit financiar deri në datën e maturimit kontraktual. Shumat në tabela janë flukset monetare kontraktuale të skontuara më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022:

	Up to 1 month	1 to 3 months	3 to 6 months	6 to 12 months	Over 1 year	Total
31 dhjetor 2023						
Aktivët						
Aktive financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet të ardhurave gjithëpërfshirëse					16,060,751	16,060,751
Aktive financiare të mbajtura me kosto të amortizuar		27,598,719	22,987,113	16,899,676	1,270,162,924	1,337,648,433
Paraja dhe ekuivalentë të parasë	16,961,269	-	-	-	-	16,961,269
Totali	16,961,269	27,598,719	22,987,113	16,899,676	1,286,223,676	1,370,670,453
Detyrimet						
Të pagueshme ndaj Shoqërisë së Administrimit	1,793,573	-	-	-	-	1,793,573
Të pagueshme ndaj tërheqjeve të kontributeve	284,430	-	-	-	-	284,430
Detyrime të tjera	2,371,960					2,371,960
Aktive neto të atribueshme ndaj mbajtësve të kuotave	1,396,532,513	-	-	-	-	1,396,532,513
Totali	1,400,982,475.98	-	-	-	-	1,400,982,476
Rreziku i likuiditetit	(1,384,021,207)	27,598,719	22,987,113	16,899,676	1,286,223,676	(30,312,023)
Akumulimi	(1,384,021,207)	(1,356,422,487)	(1,333,435,375)	(1,316,535,698)	(30,312,023)	

Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen

Shënimet shpjeguese të pasqytave të vitit për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(të gjitha vlerat janë në Lek, përveçse kur është shprehur ndryshe)

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**c) Rreziku i likuiditetit (vazhdim)**

31 dhjetor 2022	Deri 1 muaj	1 deri në 3 muaj	3 deri 6 muaj	6 deri 12 muaj	Mbi 1 vit	Totali
Aktivitet						
Aktive financiare me vlerë të drejtë	-	-	-	-	16,500,000	16,500,000
nëpërmjet të ardhurave gjithëpërfshirëse						
Aktive financiare të mbajtura me kosto të amortizuara	-	10,000,000	8,500,000	19,700,000	1,110,900,000	1,149,100,000
Paraja dhe ekuivalentë të parësë	29,028,474	-	-	-	-	29,028,474
Totali	29,028,474	10,000,000	8,500,000	19,700,000	1,127,400,000	1,194,628,474
Detyrimet						
Të pagueshme ndaj Shoqërisë së Administrimit	3,537,789	-	-	-	-	3,537,789
Të pagueshme ndaj tërheqjeve të kontributeve	989,227	-	-	-	-	989,227
Detyrime të tjera	3,259,074	-	-	-	-	3,259,074
Aktive neto të atribueshme ndaj mbajtësve të kuotave	1,211,105,973	-	-	-	-	1,211,105,973
Totali	1,218,892,063	-	-	-	-	1,218,892,063
Rreziku i likuiditetit	(1,189,863,590)	10,000,000	8,500,000	19,700,000	1,127,400,000	(24,263,590)
Akumulimi	(1,189,863,590)	(1,179,863,590)	(1,171,363,590)	(1,151,663,590)	(24,263,590)	

Si pjesë e menazhimit të rrezikut të likuiditetit, Fondi mban pasuri liquide që përfshijnë ekuivalente në para dhe para dhe sigurime të borxhit të emëta nga sovran, të cilat mund të shiten lehtësisht për të përmbushur kërkesat e likuiditetit.

Ndonse pasuritë neto që u vishen mbajtësve të njësisë janë paraqitur në një kategori deri në 1 muaj, mbajtësit e njësisë po i mbajnë njësitë e tyre për një periudhë më të gjatë kohe. Bazuar në përvojën e Fondit nuk pret tërheqje të konsiderueshme të njësisë.

Me qëllim që të menazhojë likuiditetin e përgjithshëm të Fondit, Kompania e Administrimit ka gjithashtu aftësinë të pezullojë riblerjet në qoftë se kjo konsiderohet të jetë në interesin më të mirë të të gjithë mbajtësve të njësisë.

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

d) Rreziku i tregut

Rreziku i tregut është rreziku që ndryshimet në çmimet e tregut do të ndikojnë në të ardhurat e fondit ose në vlerën e zotërimeve të instrumenteve financiare. Qëllimi i menaxhimit të rrezikut të tregut është të menaxhojë dhe kontrollojë ekspozimet ndaj rrezikut të tregut brenda parametrave të pranueshëm, duke optimizuar kthimin në rrezik.

Ekspozimi ndaj rrezikut të kursit të këmbimit

Fondi nuk është i ekspozuar ndaj rrezikut të kursit të këmbimit për shkak se nuk ka transaksione në monedhë të huaj. Fondi nuk ka marrë pjesë në transaksione me kurs këmbimi forëard apo transaksione me derivativë mbrojtës deri në 31 Dhjetor 2023. Më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022, nuk ka aktive apo detyrime material të shprehura në monedha të ndryshme nga Lek.

The following significant exchange rates applied during the year:

Lek	31 dhjetor 2023		31 dhjetor 2022	
	Kursi mesatar	Data e raportimit	Kursi mesatar	Data e raportimit
EUR	108.75	103.88	118.92	114.23
USD	100.62	93.94	113.15	107.05

The Company's exposure to foreign currency rrezik as of 31 December 2023 and 2022 was as follows:

31 dhjetor 2023	Balanca e mbartur			
	EUR	ALL	USD	
	(shuma e përkthyer në LEK)			
Paraja dhe ekuivalentë të saj	16,961,269	-	16,961,269	-
Aktive financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithpëfshirëse	16,228,776	-	16,228,776	-
Aktive financiare të mbajtura me kosto të amortizuar	1,367,792,431	-	1,367,792,431	-
Detyrime ndaj Shoqërisë së Administrimit	(1,793,573)	-	(1,793,573)	-
Detyrime ndaj mbajtësve të kuotave për tërheqje	(284,430)	-	(284,430)	-
Ekspozimi Neto	1,398,904,473		1,398,904,473	
	Balanca e mbartur			
	EUR	LEK	USD	
	(shuma e përkthyer në mijë LEK)			
Paraja dhe ekuivalentë të saj	29,028,474	-	29,028,474	-
Aktive financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet të ardhurave gjithpëfshirëse	15,481,692	-	15,481,692	-
Aktive financiare të mbajtura me kosto të amortizuar	1,174,381,897	-	1,174,381,897	-
Detyrime ndaj Shoqërisë së Administrimit	(3,537,789)	-	(3,537,789)	-
Detyrime ndaj mbajtësve të kuotave për tërheqje	(989,227)	-	(989,227)	-
Ekspozimi Neto	1,214,365,047		1,214,365,047	

Ekspozimi ndaj rrezikut të normës së interesit

Rreziku kryesor për të cilin janë ekspozuar portofolet tregtare është rreziku i humbjes nga luhatjet në flukset e ardhshme të mjeteve monetare ose vlerat e drejta të instrumentit financiar për shkak të një ndryshimi në normat e interesit të tregut (Vlerat aktuale neto të aktiveve dhe detyrimeve). Rreziku i normës së interesit menaxhohet kryesisht përmes monitorimit të mangësive të normave të interesit. Menaxhimi i rrezikut të normës së interesit kundrejt mangësive të normave të interesit shoqërohet nga monitorimi i ndjeshmërisë së aktiveve dhe detyrimeve financiare të Fondot kundrejt skenarëve të ndryshëm standard dhe jo standard.

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

d) Rreziku i tregut

Skenarët standard të cilët shqyrtohen në interval të rregullt përshijnë një rritje ose rënie prej 100 pbs në të gjitha kurbat e kthimeve. Një analizë e ndjeshmërisë së Fondit nga një rritje apo rënie e normave të interesit të tregut (duke supozuar mungesën e lëvizjeve jo simetrike për kurbat e kthimeve dhe një pozicion konstant financiar) është si më poshtë:

2023		
Normat e interesit	Rënie 100 pbs	Rritje 100 pbs
Efekti i fitim/ humbjes së vlerësuar (në 000 lek)	342	(342)
2022		
Normat e interesit	Rënie 100 pbs	Rritje 100 pbs
Efekti i fitim/ humbjes së vlerësuar (në 000 lek)	463	(463)

e) Administrimi i rrezikut të kapitalit

Kapitali i Fondit përfaqësohet nga aktivet neto që i atribuohen mbajtësit të kuotave. Shuma e aktivitetit neto që i atribuohet mbajtësit të kuotave mund të ndryshojë në mënyrë të konsiderueshme në baza ditore, pasi Fondi i nënshtrohet investimeve dhe tërheqjeve ditore sipas gjykimit të mbajtësit të kuotës. Objektivi i Fondit përsa i përket menaxhimit të kapitalit është të ruajë vazhdimësinë e tij me qëllim sigurimin e kthimit për mbajtësin e kuotës, sigurimin e përfitimeve për palët e tjera dhe ruajtjen e një bazë të fortë kapitali për të mbështetur zhvillimin e aktiviteteve të investimeve të Fondit. Për të ruajtur strukturën e kapitalit, politika e Fondit do të performoje si më poshtë:

- Monitorimi i nivelit të hyrjeve dhe tërheqjeve ditore në raport me situatën e likuiditetit duhet të mundesojë likuidimin e kërkesave brenda 7 ditëve nga dita e kërkesës së vlefshme.
- Shlyerja dhe emetimi i kuotave të reja duhet kryer në përputhje me ligjin dhe prospektin e Fondit. Kjo përfshin aftësinë për të kufizuar shlyerjet dhe për të kërkuar një minimum investimi në Fond. Administratoret e Shoqërisë Administruese monitorojnë kapitalin në bazë të vlerës së aktiveve neto që i atribuohen mbajtësve të kuotave.

(i) Strategjia e investimit

Strategjia e investimeve të aktiveve të Fondit Raiffeisen Prestigj mbështetet në ligjin nr. 10198 “Per Fondet e Investimit Kolektiv” dhe rregulloret e dala në zbatim të tij, si dhe në politikën e brendshme të investimit të Shoqërisë Administruese, propozuar nga Komiteti i Investimit dhe miratuar nga Keshilli i Administrimit i Shoqërisë Administruese.

(ii) Kuadri ligjor

Në lidhje me investimet e aktiveve të Fondit, Raiffeisen Prestigj nën administrimin e Raiffeisen INVEST-Shoqëri Administruese e Fondeve të Pensionit dhe Sipërmarrjeve të Investimeve Kolektive sh.a. i përmbahet ligjit nr. 10198, datë 10 dhjetor 2009 “Për Sipërmarrjet e përbashkëta të investimit” dhe prospektit të Fondit.

(iii) Investimet e lejuara

Sipas rregullores, aktivet e Fondit mund të investohen vetëm në instrumentet e mëposhtëm::

- tituj të transferueshëm dhe instrumente të tregut të parasë, që tregtohen në tregje të rregulluara ose në një bursë titujsh në Republikën e Shqipërisë, në një shtet të Bashkimit Europian apo në çdo shtet tjetër të lejuar nga AMF-ja;
- kuota të fondeve të investimit apo aksione të Fondeve të investimit, të licencuara sipas ligjit nr.10198, datë 10.12.2009 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”, si dhe nga kuota ose aksione të sipërmarrjeve kolektive të investimit, të licencuara në përputhje me standardet e Bashkimit Europian;
- depozita në institucione kreditimi, të regjistruara në Republikën e Shqipërisë, në një nga shtetet anëtare të BE-së ose në çdo shtet të lejuar nga AMF-ja, të cilat mund të tërhiqen menjëherë ose që kanë afat maturimi jo më shumë se 12 muaj;
- instrumente financiare derivative;
- instrumente të tjera të tregut të parasë.

8. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

e) Administrimi i rrezikut të kapitalit (vazhdim)

Shoqëria administruese duhet të respektojë kufizimet e investimit të parashikuara në Ligjin nr.10198, datë 10.12.2009 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”, si dhe ato të parashikuara në politikën e brendshme për menaxhimin e rrezikut.

Kufizimet e investimit dhe kufiri i lejuar

Fondi nuk mund të investojë më shumë se 20% të aktiveve të saj në depozita në të njëjtin institucion .

Fondi nuk mund të investojë më shumë se 5% të aktiveve të saj në tituj dhe instrumente të tregut të parasë të një emetuesi të vetëm. Kufiri 5%, mund të rritet deri në:

- a) 10%. Në këtë rast, vlera totale e titujve ose instrumenteve të tregut të parasë, që mban Fondi te disa emetues, ku për secilin ka investuar mbi 5% të aktiveve, nuk duhet të tejkalojë 40% të vlerës totale të aktiveve të fondit;
- b) 35% në rastin e titujve dhe të instrumenteve të tregut të parasë, të emetuara ose të garantuara nga qeveria dhe autoritetet vendore të Republikës së Shqipërisë, shteteve të Bashkimit Europian, shteteve të tjera të lejuara nga AMF-ja, ose nga organizma publikë ndërkombëtarë, në të cilët bëjnë pjesë një ose më shumë shtete të Bashkimit Europian;
- c) 100% me miratimin e AMF-së, sipas disa kushteve të përcaktuara në Ligj.
- d) 25% në rastin e disa obligacioneve të veçanta, të emetuara nga institucionet kredituese të licencuara, të cilat e kanë selinë e regjistruar në Republikën e Shqipërisë, apo në një shtet të Bashkimit Europian apo të lejuara nga AMF-ja. Kur Fondi investon më shumë se 5% të aktiveve në këto lloj obligacionesh të emetuara nga një emetues i vetëm, atëherë vlera totale e këtij investimi nuk tejkalon 80% të vlerës totale të aktiveve të Fondit;

Fondi mund të investojë deri në 30 për qind të aktiveve të tij në kuota apo aksione të një forme tjetër të sipërmarrjeve të investimeve kolektive. Shoqëria Administruese i menaxhon aktivet e Fondit sipas parimit të sigurisë afatgjatë dhe të një kthimi të përshtatshëm nga investimi, duke ruajtur një raport optimal mes rritjes së kapitalit dhe rrezikut të marrë përsipër. Objektivat afatgjatë për shpërndarjen e aktiveve të Fondit janë si më poshtë:

Klasa	Objektivi
Tituj të emtuar dhe garantuar nga qeveria e Republikës së Shqipërisë	95%
Tituj të emtuar dhe garantuar nga shtete të Bashkimit Europian, OECD-së, Banka Botërore, Banka Qendrore Europiane, Banka Europiane e Investimeve	0%
Depozita bankare dhe mjete monetare	5%
Instrumenta borxhi me rating BBB (S&P), Baa3 (Moody’s), BBB (DBRS)	0%
Kuota të fondeve të investimit ose indekse aksionesh: CAC 40, DAX, FTSE, S&P 500, Doë Jones, Nikkei 225, Sensex, All Ordinaries and Hang Seng	0%

Këto objektiva janë orientuese dhe mund të ndryshojnë në varësi të kushteve të tregut dhe politikës së investimit.

Politika e brendshme e investimeve të Shoqërisë së Administrimit

Rreziku në investime ndërmerret vetëm nga anëtarë të Fondit dhe jo nga Shoqëria Administruese. Për të minimizuar këtë rrezik, Shoqëria Administruese ka përfshirë në strukturën e saj organizative, Komitetin e Investimeve, i cili propozon politikën për alokimin e pasurive dhe investimeve dhe një Njësi për Menaxhimin e rrezikut e cila kryen kontrollin sasior dhe cilësor të gjitha rreziqeve të lidhura me Fondin. Nuk lejohen të gjitha ato investimet, norma e kthimit e të cilave, është nën nivelin e tregut, sepse kjo do të rrezikojë ekuilibrin e lidhjes investime - rrezik.

8. Administrimi i rrezikut të kapitalit (vazhdim)

e) Administrimi i rrezikut të kapitalit (vazhdim)

Pasqyra e strukturës së investimeve më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 paraqitet si më poshtë

	31 dhjetor 2023	Pjesa ndaj totalit të aktiveve të fondit %
Obligacione Qeveritare	1,384,021,207	99%
Paraja dhe ekuivalentë të saj	16,961,269	1%
Totali	1,400,982,476	100%
	31 dhjetor 2022	Pjesa ndaj totalit të aktiveve të fondit %
Obligacione Qeveritare	1,189,863,589	98%
Paraja dhe ekuivalentë të saj	29,028,474	2%
Totali	1,218,892,063	100%

9. Vlera e drejtë e instrumentave financiare

Përcaktimi i vlerës së drejtë

Përcaktimi i vlerës së drejtë të aktiveve dhe detyrimeve financiare të tregtuara në tregje aktive bazohet tek çmimet e kuotuar të tregut ose në çmimet e shitësit. Vlera e drejtë e instrumenteve të tjera financiare përcaktohet përmes teknikave të vlerësimit. Teknikat e vlerësimit përfshijnë teknikën e vlerës aktuale neto, metodën e skontimit të flukseve monetare, krahasimin me instrumente të ngjashme për të cilat ka çmime tregu dhe modelet e vlerësimit.

Qëllimi i teknikave të vlerësimit është të arrijë një matje me vlerën e drejtë që pasqyron çmimin që do të merret për të shitur aktivin ose paguar për të transferuar detyrimin në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes.

Fondi e mat vlerën e drejtë duke përdorur Nivelin 2 të hierarkisë së vlerës së drejtë, i cili reflekton rëndësinë e elementëve të përdorur në realizimin e vlerësimit, që shpjegohet si më poshtë:

- **Niveli 2:** Teknikat e vlerësimit të bazuara në elementet e vëzhgueshëm, në mënyrë direkte ose jo direkte (p.sh. që rrjedhin nga çmimet). Kjo kategori përfshin instrumente të vlerësuar nëpërmjet çmimeve të instrumenteve të ngjashëm të kuotuar në tregje aktive; çmimet e kuotuar të instrumenteve të njëjta ose të ngjashme në tregje jo shumë aktive; ose teknika të tjera vlerësimi, ku të gjithë elementet e rëndësishme vëzhgohen në mënyrë direkte ose jo direkte nga të dhënat e tregut.

Modelet e përdorura për të përcaktuar vleran e drejtë janë të vlefshme dhe të rishikuara periodikisht nga Shoqëria e administrimit. Inputet në modelet e shumëfishta përfshijnë të dhëna të vëzhgueshme, të tilla si shuma e fitimeve të kompanive të krahasueshme me portofolin e Fondit përkatës dhe të dhëna të pavrojtueshme, siç janë parashikimet e fitimeve për Fondin e portofolit. Në modelet e flukseve të mjeteve monetare të skontuara, inputet e pa vëzhgueshme janë flukset monetare të parashikuara të fondit përkatës të portofolit dhe primit të rrezikut për likuiditetin dhe rrezikun e kredisë që përfshihen në normën e skontimit. Drejtimi përdor modele për të rregulluar kthimet e vrojtuar të kapitalit për të pasqyruar strukturën e financimit të borxhit/kapitalit aktual të investimit me kapital të vlefshëm. Modelet kalibrohen nga testimi i prapambetur me rezultatet aktuale/daljet e arritura për të siguruar që rezultatet janë të besueshme.

9. Vlera e drejtë e instrumentave financiare (vazhdim)

Përcaktimi i vlerës së drejtë (vazhdim)

Investimet në letra me vlerë

Investimet në letra me vlerë përfshijnë bono thesari dhe obligacione të qeverisë. Vlera e drejtë e tyre llogaritet duke përdorur modelin e flukseve të skontuara të parave bazuar në normën e brendshme aktuale të kthimit e përshtatshme për maturitetin e mbetur.

Tabela e mëposhtme analizon në kuadër të hierarkisë së vlerës së drejtë aktivet financiare të Fondit (në bazë të klasës) i matur me vlerën e drejtë më 31 Dhjetor 2023 dhe 31 Dhjetor 2022.

Të gjitha matjet e vlerës së drejtë të publikuara janë matje te vlerës së drejtë periodike.

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
<i>Niveli 2</i>		
Aktivete financiare me vlerë të drejtë përmes te ardhurave gjithëpërfshirëse	16,228,776	15,481,692
Totali	<u>16,228,776</u>	<u>15,481,692</u>

Vlerësimet janë përgatitur dhe shqyrtuar në baza mujore nga vlerësimi i Menaxherit të rrezikut që raporton dhe i jep rekomandime shoqërisë administruese në bazë ditore, në përputhje me vlerësimet ditore që janë dhënë për investitorët.

Menaxheri i rrezikut konsideron përshtatshmërinë e modelit të vlerësimit, të dhënat hyrëse kryesore si dhe rezultatin e vlerësimit duke përdorur metoda të ndryshme të vlerësimit dhe teknika përgjithësisht të njohura si standarde në kuadër të industrisë. Teknika e vlerësimit është zgjedhur dhe kalibruar në blerjen e titujve themelore të portofolit. Në përcaktimin e përshtatshmërisë të teknikës së zgjedhur të vlerësimit, Menaxheri i rrezikut mund të kryejë testimin përsëri duke marrë në konsideratë rezultatet aktuale të modeleve të ndryshme dhe se si ata historikisht janë në një linjë me transaksionet aktuale të tregut.

Përveç kësaj, Banka e Kujdestarisë është përgjegjëse për rishikimin e rivlerësimeve përmes një procedure të konfirmimit ditor.

Ekivalente me para dhe para në dorë

Ekivalentet me para dhe para në dorë përfshijnë para në dorë, llogaritë rrjedhëse dhe depozitat me bankat rezidente. Duke qenë se këto ekuilibra janë afatshkurtra, vlera e tyre e drejtë konsiderohet të barazohet me sasinë e tyre të mbartjes.

10. Të ardhura nga interesi të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv

Të ardhurat nga interesi përbehen si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Obligacione të Qeverisë	76,351,308	64,332,174
Totali	<u>76,351,308</u>	<u>64,332,174</u>

Raiffeisen Voluntary Pension Fund

Notes to the financial statements as at and for the year ended 31 December 2023

*(Amounts in Lek)***11. Aktive financiare me vlere te drejte nepermjet te ardhurave gjithepershires**

Aktivet financiare me VDATGj detajohen sipas maturitetit si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Obligacione Qeveritare	16,228,776	15,481,692
Totali	16,228,776	15,481,692

	Vlera e drejtë	Interesi i përlogaritur	Vlera e tregut
Obligacione Qeveritare	16,060,751	168,025	16,228,776
31 dhjetor 2023	16,060,751	168,025	16,228,776

	Vlera e drejtë	Interesi i përlogaritur	Vlera e tregut
Obligacione Qeveritare	15,313,667	168,025	15,481,692
31 dhjetor 2022	15,313,667	168,025	15,481,692

12. Aktive financiare të mbajtura deri në maturim

Aktivet financiare të mbajtura me kosto të amortizuara mund të detajohen në termat e maturimit si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Obligacione Qeveritare	1,367,792,431	1,174,381,897
Total	1,367,792,431	1,174,381,897

	Vlera Nominale	Interesi i përlogaritur	Fondi për zhvlerësimet	Vlera neto
Obligacione Qeveritare	1,339,948,944	30,103,771	(2,260,284)	1,367,792,431
31 dhjetor 2023	1,339,948,944	30,103,771	(2,260,284)	1,367,792,431
	Vlera Nominale	Interesi i përlogaritur	Fondi për zhvlerësimet	Vlera neto
Obligacione Qeveritare	1,148,972,210	25,079,770	329,916	1,174,381,897
31 dhjetor 2022	1,148,972,210	25,079,770	329,916	1,174,381,897

13. Paraja dhe ekuivalentë të saj

Paraja dhe ekuivalentë të saj janë detajuar si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Llogari rrjedhëse në Bankën Kujdestare	16,961,269	29,028,474
Totali	16,961,269	29,028,474

Raiffeisen Voluntary Pension Fund

Notes to the financial statements as at and for the year ended 31 December 2023

*(Amounts in Lek)***14. Detyrime të tjera**

Detyrime të tjera janë detajuar si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Tatimi i pagueshëm mbi të ardhurat personale	111,676	1,108,039
Provizjonet	2,260,284	2,151,035
Totali	2,371,960	3,259,074

Detyrimet e tjera përfshijnë tatimin në burim mbi të ardhurat personale të mbajtur nga Shoqeria Administruese në lidhje me përfitimet kapitale nga tërheqjet e kontribuesve gjatë muajit Dhjetor. Shoqeria Administruese vepron si agjent mbledhës për Fondin, sipas ligjit nr. 8438 "Tatimi mbi të ardhurat" i datës 28.12.1998.

15. Aktivet neto që i atribuohen mbajtësve të kuotave

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Aktive neto që i atribuohen kontribuesve më 1 janar	1,211,105,973	1,038,257,541
Kontribute	173,298,728	166,233,982
Tërheqje për pagesat e kuotave	(45,509,097)	(38,496,339)
	1,338,895,604	1,165,995,185
Rritja në aktivet neto nga mbajtësit e kuotave	57,636,909	45,110,789
Aktive neto nga mbajtësit e kuotave	1,396,532,513	1,211,105,973
Aktivët për njësi në Lek	2,145	2,052

16. Palët e lidhura

Palët konsiderohen si të lidhura në qoftë se njëra palë ka aftësinë për të kontrolluar palën tjetër ose të ushtrorë ndikim të rëndësishëm mbi palën tjetër në marrjen e vendimeve financiare ose operacionale.

Palët e lidhura të Fondit janë Raiffeisen INVEST - Shoqëri Administruese e Fondeve të Pensionit dhe Sipërmarrjeve të Investimeve Kolektive sh.a, e cila menaxhon Fondin, banka kujdestare e Fondit dhe Raiffeisen Bank sh.a. si aksionar i vetëm i shoqërisë administruese. Që nga dhe për vitin që përfundon më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022 Fondi ka hyrë në transaksionet dhe balancat e mëposhtme me palët e lidhura me të

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Detyrime ndaj Shoqërisë administruese		
Tarifë e pagueshme ndaj Shoqërisë administruese	1,766,080	1,535,407
Tarifë penalizimi për mbarim të parakohshëm të kontratës	27,493	2,051,898
Totali	1,793,573	3,587,305
Shpenzime	2023	2022
Tarifa e Shoqërisë administruese	19,503,857	16,896,137
Totali	19,503,857	16,896,137

17. Ngjarje pas datës së raportimit

Nuk ka asnjë ngjarje të tjera të rëndësishme pas datës së raportimit korigjim ose shpalosje shtesë në pasqyrat financiare.